

[Stinus]

me en militær magtovertagelse, og ved ikke at gøre det tilstrækkelig skarpt risikerer man at blive taget til indtægt for en accept af det, der er sket. Men i spørgsmålet om Tyrkiet er det vanskeligt, og man må i hvert fald spørge: hvilken slags demokrati havde Tyrkiet? Et demokrati med fascistiske tendenser i de politiske partier. Et demokrati med 10 politiske mord om dagen. Et demokrati, hvor det opfattedes som forræderi at lytte til modpartens synspunkter. Et demokrati, som undertrykte sine mindretal: kurdere og armeniere. Denne karikatur af et demokrati er nu blevet afløst af et militærstyre. Vi kan ikke gå ind for et militært ikke-demokratisk styre i noget land, men vi kan ikke tillade os at se bort fra de kendsgerninger, som førte til den militære magtovertagelse i Tyrkiet. Vi vil håbe, at Tyrkiet meget hurtigt vender tilbage til en demokratisk styreform, som er noget andet end den karikatur, jeg netop har beskrevet. Et demokrati uden undertrykkelse. Et demokrati, hvor menneskerettighederne respekteres af alle parter. For os har, som jeg sagde, Tyrkiet en særlig stilling på grund af sit NATO-medlemskab og sin nære tilknytning til EF. Vi kan ikke være ligeglade med udviklingen i Tyrkiet.

Det kan vi heller ikke med udviklingen andre steder i verden, og der er mange steder, hvor menneskerettighederne ikke er i højsædet: Afghanistan, Bolivia, Ecuador, Sydafrika, Sydkorea – for at nævne nogle eksempler. Vi kan fordømme, protestere, men vore muligheder for at gøre noget effektivt er små, hvilket dog ikke skal forhindre os i at tage til orde i alle tilfælde, hvor menneskerettighederne trædes under fode.

Jeg kan i den forbindelse også nævne Iran, både de amerikanske gidsler og den behandling, landets egne indbyggere er udsat for. Og Kampuchea.

Et særligt og uhyggeligt kapitel udgør de stadig forekommende brud på urbefolkningernes rettigheder f. eks. i Bolivia og Brasilien.

Krigen mellem Iran og Irak har udvidet det mellemøstlige spændingsområde.

Den afspændingsproces, som var indledt mellem Israel og Ægypten, er gået i stå – midlertidigt, kan man håbe – og Begins regering har den meget store del af ansvaret for dette. Det radikale venstre tager skarpt afstand fra både Beginregeringens bosættel-

sespolitik i de besatte områder og den ensidige indlemmelse af den arabiske del af Jerusalem.

Det er fortsat det radikale venstres opfattelse, at en varig løsning på det palæstinensiske spørgsmål ikke kan nås uden PLOs medvirken.

Jeg vil gerne benytte denne lejlighed til at tage afstand fra den omsiggribende opfattelse, at en kritisk holdning til Israels politik er ensbetydende med antisemitisme. Dette er ikke tilfældet. Det radikale venstre beklager meget og vender sig stærkt imod den antisemitisme, som i den senere tid er kommet til udtryk forskellige steder i Europa, men vi er kritiske over for Israel, fordi vi føler, at landet fører en politik, som ikke fører til fred.

I februar i år fremsatte det radikale venstre et forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af et sagkyndigt og uafhængigt udvalg til at undersøge og vurdere problemerne omkring dansk sikkerhedspolitik. Udenrigsministeren har nu taget skridt til at nedsætte et sådant udvalg, som ganske vist ikke ser ud til at blive så uafhængigt, som det radikale venstre havde forestillet sig. Vi glæder os da over nedsættelsen af udvalget, som forhåbentlig vil kunne tilføre debatten om dansk udenrigs- og sikkerhedspolitik nye elementer og desuden vise sig i stand til at inspirere til danske initiativer i en større sammenhæng, ikke mindst inden for nedrustningsområdet. De initiativer, Danmark har taget i FN på de konventionelle våbens områder, må følges op til trods for den afvisende holdning, nogle af landene i den tredje verden indtager.

Det radikale venstre håber, at det nye udvalg vil kunne få en inspirerende indflydelse på den udenrigspolitiske debat i landet og i særdeleshed, at det gennem udvalgets arbejde og dets rapporter vil være muligt at inddrage større kredse af befolkningen i en kvalificeret debat om Danmarks udenrigs- og sikkerhedspolitik.

**Arne Melchior (CD):**

Først en replik til noget af det sidste, hr. Stinus sagde, nemlig om sammenhængen mellem kritik af Israel og antisemitisme.

Det skal også fra min side understreges, at man selvfølgelig kan kritisere den israelske regering uden at være antisemit. Man kan